

DÜNYANIN İSTIRABI ÜZERİNE*

ARTHUR SCHOPENHAUER (1788-1860), Prusya'nın bugün Polonya sınırlarındaki Danzig kentinde doğdu. Zengin bir tüccar olan babasını erken yaşta kaybetti. Annesi ise dönemin edebiyat mahfillerinde sevilen, tanınmış bir yazardı. Goethe ile genç yaşta dostluk kurmasını, her ne kadar pek geçinemese de annesine borçluydu. *Yeterli Temel İlkesinin Dörtlülük Kökü Üzerine* adlı bitirme teziyle 1813'te Jena Üniversitesi'nden mezun oldu. Ertesi yıl annesiyle yaşadığı tartışma nedeniyle çok sevdiği Weimar'ı terk ederek Dresden'e yerleşti. 1816'da Newton'a karşı Goethe'yi savunduğu *Über das Sehnen und die Farben* (Görme ve Renkler) yayımlandıktan sonra tam üç yıl boyunca başlıca yapıtı *İsteme ve Tasavvur Olarak Dünya* üzerinde çalıştı. Fakat eser beklediği yankıyı yaratmadı. Bunda Hegel ile aralarındaki ihtilafı, birlikte ders verdikleri Berlin Üniversitesi'nin çatısı altında ısrarla sürdürmesinin de payı büyüktü. Kolera salgını yüzünden Frankfurt'a taşındı ve ömrünün kalan 28 yılını orada geçirdi. 1836'da hızla gelişen doğa bilimlerindeki yeni bulguları kendi isteme kuramı çerçevesinde ele aldığı *Doğadaki İsteme Üzerine* yayımlandı. Bu kitabın önsözünde Hegel ve şürekâsını şarlatanlıkla itham etti. 1844'te *İsteme ve Tasavvur Olarak Dünya*'nın ikinci baskısını yaparken ilkinde, *Aşkın Metafizigi*'nin de ayrı bir bölüm olarak yer aldığı ikinci bir cilt daha ekledi. Sonraki dönemde çeşitli konular hakkında yazdığı denemelerini *Parerga ve Paralipomena* (1851) içinde topladı. 21 Eylül 1860'ta Frankfurt'ta öldü.

Aşkın Metafizigi (çev. Çiğdem Canan Dikmen, 2023), *Dünya'nın İstirabı Üzerine* (çev. Ferhat Jak İçöz, 2025), (çev. Eristik Diyalektik - Haklı Çıkma Sanatı (çev. Ülkü Hıncal, 2012) ve *Mutlu Olma Sanatı* (çev. Mehmet Barış Albayrak, 2025) yayınevimiz tarafından yayımlanmıştır.

Arthur Schopenhauer

Dünyanın İstırabı Üzerine

Türkçesi: Ferhat Jak İçöz

Deneme

İÇİNDEKİLER

DENEMELER

Dünyanın İstirabı Üzerine	9
Var Olmanın Beyhudeliği Üzerine	20
Kendinde Şey ve Şeyin Görünüşü Arasındaki Zıtlık Üzerine.....	25
Yaşama İstencinin Olumlanması ve İnkârı Üzerine	32
Gerçek Varlığımızın Ölüm Tarafından Yok Edilemezliği Üzerine	38
İntihar Üzerine	50
Kadınlar Üzerine.....	53
Kendi Kafanla Düşünmek	64

AFORİZMALAR

Felsefe ve Akıl Üzerine	73
Estetik Üzerine	91
Kitaplar ve Yazarlık Üzerine	104

Dünyanın İstirabı Üzerine

1.

Hayatımızın birincil ve doğrudan amacı ıstırap çekmek değilse, o zaman varoluşumuz dünyada amacından en çok sapmış olan varoluştur. Çünkü hayatın özündeki çile ve ihtiyaçlardan doğan, dünyayı da baştan sona dolduran sonsuz acının amaçsız ve salt rastlantısal olduğuna inanmak absürttür. Her felaket bir istisna gibi görünür, oysa felaket kaidedir.

2.

Tıpkı bir derenin herhangi bir engelle karşılaşmadığı sürece girdap yapmaması gibi, insan ve hayvan doğası da öyledir ki, istencimize uygun düşen hiçbir şeyi gerçekten fark edemez, gerçekten kavrayamayız. Eğer bir şeyi fark ediyorsak, bu şey istencimize hemen uymamış, kötü bir etki yaratmış demektir. Buna karşın, istencimize karşı çıkan, onu engelleyen ve ona direnç gösteren her şeyi, yani nahoş ve acı veren her şeyi doğrudan, hemen ve çok belirgin bir biçimde duyumsarız. Tıpkı vücudumuzun bütünüünün sağlık durumunu değil de ayakkabının vurduğu o küçücük yeri hissedişimiz gibi. Aynı şekilde, tamamen yolunda giden işlerimizi değil de sinirimizi bozan önemsiz ve küçük bir şeyi takarız aklımıza. Acının olumluluğunun aksine esenlik ve mutluluğun daha önceleri sıklıkla vurulduğum olumsuzluğu buna dayanır.

Bu nedenle, kötülüğü olumsuz bir şey olarak açıklayan çoğu metafizik sistemin düştüğü saçmalaktan daha büyük bir saçmalık tanımıyorum. Oysa kötülük; olumlu olan, kendi kendini hissedilir kılandır tam da. Buna karşın iyilik, yani bütün mutluluklar ve bütün tatminler, olumsuz olandır, bir arzunun sonlanması, bir acının sona ermesidir.

Hazları beklentimizin çok altında, acıları ise çok üstünde bulmamız da bu durumu doğrular.

Zevkin bu dünyada acıya ağır bastığı veya en azından, bu ikisinin eşit ağırlıkta olduğu yönündeki iddianın doğru olup olmadığını kısa süre içinde anlamak isteyen, bir başka hayvanı yiyen hayvanın hisleriyle, yenmekte olan hayvanın hislerini karşılaştırsın.

3.

Her şanssızlıkta ve dertte kullanılan en etkin teselli bizden daha şanssız olanları gözlemlemektir. Bunu herkes yapabilir. Fakat bu, genel hakkında ne söyler?

Tarih bize milletlerin hayatını gösterir ve savaşlarla kargaşalardan başka anlatacak bir şey bulamaz. Barış dolu yıllar sadece nadir, arada bir olan kısa aralar ve anrakrlar olarak karşımıza çıkar. Bireyin hayatı da tıpkı bu şekilde sürekli bir mücadeledir ve bu mücadele sadece ihtiyaçlara veya can sıkıntısına karşı metaforik bir mücadele değil, aynı zamanda diğer insanlara karşı da fiili bir mücadeledir. İnsan her yerde bir düşman bulur, daimi bir çatışma içinde yaşar ve elinde silahıyla ölür.

4.

Varoluşumuzu bir veba misali saran eziyetlerden en hafifi olmasa da biri, *zamanın* daimi baskısıdır. Bu zaman baskısı soluk almamıza izin vermez, gaddar bir öğretmen gibi elinde kamçıyla kovalar herkesi. Bir tek, can sıkıntısına teslim olmuş olanlara zulmetmez.